

İÇ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Editör

Prof. Dr. Nuran AKDEMİR

Editör Yardımcıları

Prof. Dr. Sevgisun KAPUCU

Doç. Dr. Sevinç KUTLUTÜRKAN

Doç. Dr. İmatullah AKYAR

Güncellenmiş 7. Baskı

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7496-41-4

Yayıncı Sertifika No

47518

Kitap Adı

İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı

Baskı ve Cilt

Başak Matbaacılık

Editör

Prof. Dr. Nuran AKDEMİR

Bisac Code

MED058000

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

DOI

10.37609/akya.694

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık ya da tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, hemşirelik bakımı-hasta, terapist-hasta ya da başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşdeğeri ya da yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ya da hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların ya da başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin ve hemşirelik bakımının belirlenmesi, tedavi eden hekimin ve hemşirenin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin ve hemşirenin kendi sorumluluğundadır.

Bu eserle ilgili haklar editör Nuran Akdemir'indir. *Akademisyen Kitabevi*, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Önsöz

Değerli Okurlarımız

İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı kitabı ilk olarak 1989 yılında “İç Hastalıkları Hemşireliği” ismiyle yayın hayatına girmiştir.

Kitabımız 2003 yılında yazarlar Nuran Akdemir ve Leman Birol’un bilgi ve deneyim birikimlerini yansıtmak üzere yeniden yapılarak, güncellenerek ve geliştirilerek öğrenci ve meslektaşlarımızın kullanımına sunulmuştur.

İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı Kitabı; sağlık-hastalık için temel oluşturacak genel bazı konuları, kavramları, yaklaşımları ve sistem hastalıklarını ele almakta ve hemşirelik bakımına temel oluşturacak; hemşirelik değerlendirmelerini, organizmanın dengesini bozan, hastalıklara neden olan etkenleri, hastalıkların oluş mekanizmasını, tedavi ve bakımı konularını hemşire için gerekli şekilde ve içerikte sunmayı hedeflemiştir. Bu bağlamda kitabımız;

- Hastalıklardan korunmada,
- Erken tanıda,
- Bireyin değerlendirilmesinde,
- Tanı yöntemlerinde,
- Tıbbi tedavinin planlanıp uygulanmasında temel, genel hemşirelik yaklaşımlarını kapsamaktadır.

Ayrıca, bazı bölümlerde hemşirelik bakımı; öğrenci ve mezun hemşirelere rehber olacak şekilde “Bakım Planı” yaklaşımı ve “Hemşirelik Tanıları” ile ele alınmıştır.

Güncelleştirilmiş bu yeni basımda; alanlarında yetkin iç hastalıkları hemşireliği öğretim üyesi meslektaşlarımız kitabımızın orijinaline sadık kalarak çalışmalarını yapmışlardır.

Kitabımızın güncellenmesinde konu sırasına göre yer alan meslektaşlarımız; *Sabire Yurtsever’e, Sultan Taşçı’ya, Hatice Tel Aydın’a, Özlem Küçükgülü’ye, Serap Ünsar’a, Fatma İlknur Çınar’a, İmatullah Akyar’a, Mukadder Mollaoğlu’na, Güler Balcı Alparslan’a, Gülbeyaz Can’a, Hatice Sütçü’ye, Zeynep Canlı Özer’e, Hicran Aydın Bektaş’a, Sezgi Çınar’a, Nuran Tosun’a, Nesrin Nural’a, Hafize Özdemir’e, Nermin Olgun’a, Selda Çelike, Yasemin Tokeme, Yeliz Akkuşa, Sakine Boyraz’a ve Sevgi Kızılcı’ya* ayrı ayrı gönülden teşekkürlerimi sunarım, emeklerinize sağlık.

Ayrıca, bölümlerin organize edilmesi, gerekli iletişimlerin sağlanması, genel düzenleme ve redaksiyon çalışmalarını titizlikle yürütmekte bana yardımcı olan **Editör Yardımcıları; Sevgisun Kapucu’ya, Sevinç Kutlutürkan’a ve İmatullah Akyar’a** gönülden teşekkürlerimi sunarım, sağ olun.

Değerli okurlarımız, İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı kitabı **Prof. Dr. Nuran AKDEMİR ve Prof. Dr. Leman BİROL’** un genç kuşaklara sunduğu mesleki bir mirastır. Bu mirasa sahip çıkılmasını, geliştirilmesini, kitabımızın öğrencilerimizin gelişmesine ve meslektaşlarımızın bilgi birikimlerine katkı sağlanmasını ve bu bilgilerin uygulamalara yansımalarını diliyorum. Kitabımızın başlangıcında, temel çatısının oluşturulmasında çok değerli katkıları olan **Hocam Sayın Prof. Dr. Leman Birol’u saygılarımla ve rahmetle anıyorum.**

Prof. Dr. Nuran AKDEMİR

Ekim 2021

İçindekiler

ÜNİTE 1	HEMŞİRELİKTE TEMEL KAVRAMLAR.....	1
Bölüm 1	Hemşirelik Uygulamalarında Temel Kavramlar	3
	<i>Nuran AKDEMİR, Sabire YURTSEVER</i>	
Bölüm 2	Sağlık ve Hastalığın Değerlendirilmesi	33
	<i>Nuran AKDEMİR, Sabire YURTSEVER</i>	
Bölüm 3	Ülkemizde Sağlık Hizmetleri.....	53
	<i>Nuran AKDEMİR, Leman BİROL, Sabire YURTSEVER</i>	
ÜNİTE 2	HEMŞİRELİK VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI	63
Bölüm 1	Hemşirelik, Hemşirenin Rolü ve İşlevleri	65
	<i>Leman BİROL, Sultan TAŞCI</i>	
Bölüm 2	Hemşirelik Süreci	77
	<i>Leman BİROL, Sultan TAŞCI</i>	
Bölüm 3	Rehabilitasyon	89
	<i>Nuran AKDEMİR, Sultan TAŞCI</i>	
ÜNİTE 3	HOMEOSTAZİS VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER	121
Bölüm 1	Hücre ve Homeostazis	123
	<i>Nuran AKDEMİR, Hatice TEL AYDIN</i>	
Bölüm 2	Sıvı-Elektrolit Dengesi - Dengesizlikleri ve Hemşirelik Bakımı	133
	<i>Nuran AKDEMİR, Hatice TEL AYDIN</i>	
Bölüm 3	Asit-Baz Dengesi - Dengesizlikleri ve Hemşirelik Bakımı.....	159
	<i>Nuran AKDEMİR, Hatice TEL AYDIN</i>	
Bölüm 4	Dinlenme - Uyku ve Düzensizliklerinde Hemşirelik Bakımı.....	173
	<i>Nuran AKDEMİR</i>	
Bölüm 5	Stres-Adaptasyon ve Anksiyete	185
	<i>Nuran AKDEMİR</i>	
Bölüm 6	Doku Zedelenmesi ve Yara İyileşme Süreci	199
	<i>Nuran AKDEMİR</i>	
ÜNİTE 4	YAŞLILIK SORUNLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI.....	211
Bölüm 1	Yaşlılık Sorunları ve Hemşirelik Bakımı.....	213
	<i>Nuran AKDEMİR, Özlem KÜÇÜKGÜÇLÜ</i>	

ÜNİTE 5	KRONİK HASTALIKLAR VE HEMŞİRELİK BAKIMI	253
Bölüm 1	Kronik Hastalıklar ve Sorunları.....	255
	<i>Nuran AKDEMİR, Serap ÜNSAR</i>	
Bölüm 2	Kronik Yorgunluk Sendromu	271
	<i>Nuran AKDEMİR, Fatma İlknur ÇINAR</i>	
Bölüm 3	Palyatif Bakım.....	281
	<i>Leman BİROL, İmatullah AKYAR</i>	
Bölüm 4	Özel Beslenme Yöntemleri	291
	<i>Nuran AKDEMİR, Güler BALCI ALPARSLAN</i>	
ÜNİTE 6	ŞOK VE HEMŞİRELİK BAKIMI	301
Bölüm 1	Şok ve Hemşirelik Bakımı.....	303
	<i>Nuran AKDEMİR, Mukadder MOLLAOĞLU</i>	
ÜNİTE 7	KANSER VE HEMŞİRELİK	331
Bölüm 1	Kanserin Önemi, Etiyolojik Risk Faktörleri, Değerlendirme ve Korunma.....	333
	<i>Nuran AKDEMİR, Gülbeyaz CAN</i>	
Bölüm 2	Kanserde Tanı Yöntemleri, Kanserin Oluşumu-Gelişmesi ve Sınıflandırılması.....	347
	<i>Nuran AKDEMİR, Gülbeyaz CAN</i>	
Bölüm 3	Kanser Tedavileri ve Hemşirelik Bakımı	355
	<i>Nuran AKDEMİR, Gülbeyaz CAN</i>	
Bölüm 4	Kanser Hemşireliğinde Semptom Kontrolü, Onkolojik Aciller ve Bakım Verenin Korunması.....	375
	<i>Nuran AKDEMİR, Gülbeyaz CAN</i>	
ÜNİTE 8	SOLUNUM SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	391
Bölüm 1	Solunum Sisteminin Yapı, Fonksiyonları ve Değerlendirilmesi	393
	<i>Leman BİROL, Hatice SÜTÇÜ</i>	
Bölüm 2	Üst Solunum Yolları Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	421
	<i>Leman BİROL, Hatice SÜTÇÜ</i>	
Bölüm 3	Bronş-Akciğer Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı.....	433
	<i>Leman BİROL, Hatice SÜTÇÜ</i>	
Bölüm 4	Solunum Yetmezlikleri-Özel Tedavi Yöntemleri ve Bakımı.....	481
	<i>Leman BİROL, Hatice SÜTÇÜ</i>	
ÜNİTE 9	KARDİYOVASKÜLER SİSTEM HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	505
Bölüm 1	Kalbin Yapı ve Fonksiyonları	507
	<i>Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER</i>	
Bölüm 2	Kardiyak Fonksiyonların Değerlendirilmesi ve Tanı Testleri	515
	<i>Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER</i>	
Bölüm 3	Kalp Ritmi Bozuklukları ve Hemşirelik Bakımı	537
	<i>Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER</i>	

Bölüm 4	Koroner Arter Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı.....	553
	<i>Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER</i>	
Bölüm 5	Kalbin Yapısal Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı.....	569
	<i>Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER</i>	
Bölüm 6	Kalp Yetmezliğinde Hemşirelik Bakımı ve Kalp Hastalıklarından Korunma	587
	<i>Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER</i>	
Bölüm 7	Vasküler Sistem Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı.....	597
	<i>Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER</i>	
ÜNİTE 10	KAN HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI.....	621
Bölüm 1	Kanın Yapı ve Fonksiyonları.....	623
	<i>Leman BİROL, Hicran BEKTAŞ</i>	
Bölüm 2	Kan Hastalıklarında Genel Değerlendirme.....	637
	<i>Leman BİROL, Hicran BEKTAŞ</i>	
Bölüm 3	Kan Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	643
	<i>Leman BİROL, Hicran BEKTAŞ</i>	
ÜNİTE 11	BÖBREK HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI.....	699
Bölüm 1	İdrar Yolları-Böbreklerin Yapı ve Fonksiyonları.....	701
	<i>Leman BİROL, Sezgi ÇINAR PAKYÜZ</i>	
Bölüm 2	Üriner Sistem Değerlendirmesi	711
	<i>Leman BİROL, Sezgi ÇINAR PAKYÜZ</i>	
Bölüm 3	İdrar Yolları - Böbrek Hastalıkları, Tedavisi ve Hemşirelik Bakımı	723
	<i>Leman BİROL, Sezgi ÇINAR PAKYÜZ</i>	
ÜNİTE 12	SİNDİRİM SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	787
Bölüm 1	Sindirim Sisteminin Yapı ve Fonksiyonları	789
	<i>Nuran AKDEMİR, Nuran TOSUN</i>	
Bölüm 2	Sindirim Sisteminin Değerlendirilmesi ve Tanı Testleri	799
	<i>Nuran AKDEMİR, Nuran TOSUN</i>	
Bölüm 3	Ağız, Özefagus ve Mide Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	811
	<i>Nuran AKDEMİR, Nuran TOSUN</i>	
Bölüm 4	Barsak Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	829
	<i>Nuran AKDEMİR, Nuran TOSUN</i>	
Bölüm 5	Pankreas, Safra Kesesi, Karaciğer Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı.....	841
	<i>Nuran AKDEMİR, Nuran TOSUN</i>	
ÜNİTE 13	METABOLİZMA HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	869
Bölüm 1	Metabolizma Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	871
	<i>Leman BİROL, Nesrin NURAL</i>	
Bölüm 2	Metabolik Kemik Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	879
	<i>Leman BİROL, Nesrin NURAL</i>	

Bölüm 3	Metabolik Sendrom.....	885
	<i>Hafize ÖZDEMİR ALKANAT</i>	
ÜNİTE 14	ENDOKRİN SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	893
Bölüm 1	Endokrin Sistemin Yapı, Fonksiyonları ve Değerlendirilmesi.....	895
	<i>Leman BİROL, Nermin OLGUN, Selda ÇELİK</i>	
Bölüm 2	Hipofiz Fonksiyon Bozuklukları ve Hemşirelik Bakımı.....	901
	<i>Leman BİROL, Nermin OLGUN, Selda ÇELİK</i>	
Bölüm 3	Pankreas Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	937
	<i>Leman BİROL, Nermin OLGUN, Selda ÇELİK</i>	
ÜNİTE 15	EKLEM VE BAĞ DOKUSU HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	969
Bölüm 1	Eklem ve Bağ Dokusu Yapı ve Fonksiyonları	971
	<i>Leman BİROL, Yasemin TOKEM</i>	
Bölüm 2	Eklem ve Bağ Dokusu Genel Değerlendirme	975
	<i>Leman BİROL, Yasemin TOKEM</i>	
Bölüm 3	Bağ Dokusu Hastalıkları	981
	<i>Leman BİROL, Yasemin TOKEM</i>	
ÜNİTE 16	BAĞIŞIKLIK SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI.....	1017
Bölüm 1	Bağışıklık Sistemi ve Fonksiyonları	1019
	<i>Nuran AKDEMİR, Yeliz AKKUŞ</i>	
Bölüm 2	Bağışıklık Sisteminin Değerlendirilmesi	1027
	<i>Nuran AKDEMİR, Yeliz AKKUŞ</i>	
Bölüm 3	Bağışıklık Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı.....	1033
	<i>Nuran AKDEMİR, Yeliz AKKUŞ</i>	
ÜNİTE 17	SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	1063
Bölüm 1	Sinir Sisteminin Yapı ve Fonksiyonları	1065
	<i>Nuran AKDEMİR, Sakine BOYRAZ</i>	
Bölüm 2	Nörolojik Değerlendirme ve Tanı Testleri.....	1081
	<i>Nuran AKDEMİR, Sakine BOYRAZ</i>	
Bölüm 3	Sinir Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	1089
	<i>Nuran AKDEMİR, Sakine BOYRAZ</i>	
ÜNİTE 18	DERİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	1159
Bölüm 1	Derinin Yapı ve Fonksiyonları	1161
	<i>Leman BİROL, Sevgi KIZILCI</i>	
Bölüm 2	Genel Deri Değerlendirmesi.....	1167
	<i>Leman BİROL, Sevgi KIZILCI</i>	
Bölüm 3	Deri Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı.....	1173
	<i>Leman BİROL, Sevgi KIZILCI</i>	
İndeks	.....	1191

Yazarlar

Prof. Dr. Nuran AKDEMİR
Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Leman BİROL
Emekli Öğretim Üyesi

Güncelleme Yazarları

Prof. Dr. Yeliz AKKUŞ
Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü

Doç. Dr. İmatullah AKYAR
Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Güler BALCI ALPARSLAN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Hicran BEKTAŞ
Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Sakine BOYRAZ
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik
Fakültesi

Prof. Dr. Gülbeyaz CAN
İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale
Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Zeynep CANLI ÖZER
Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Doç. Dr. Selda ÇELİK
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Fatma İlknur ÇINAR
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik
Fakültesi

Prof. Dr. Sezgi ÇINAR PAKYÜZ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Doç. Dr. Sevgi KIZILCI
Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Özlem KÜÇÜKGÜÇLÜ
Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Mukadder MOLLAOĞLU
Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Nesrin NURAL
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi

Prof. Dr. Nermin OLGUN
Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Hafize ÖZDEMİR ALKANAT
Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Hatice SÜTÇÜ
Girne Amerikan Üniversitesi Hemşirelik
Yüksek Okulu

Prof. Dr. Sultan TAŞCI

Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi,
Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Hatice TEL AYDIN

Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi,
Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Yasemin TOKEM

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakóltesi, Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Nuran TOSUN

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakóltesi, Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Serap ÜNSAR

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi,
Hemşirelik Bölümü

Prof. Dr. Sabire YURTSEVER

Teona Eęitim ve Danışmanlık Merkezi, Mersin